

**OLIV TA'LIM MUASSASALARIDA OILA MASALALARI BO'YICHA
O'QITISH METODIKASI
TEACHING METHODOLOGY ON FAMILY ISSUES IN HIGHER
EDUCATION INSTITUTIONS
МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ПО ВОПРОСАМ СЕМЬИ В ВУЗАХ**

Andijon davlat pedagogika instituti

Tabiiy fanlar fakulteti talabasi

Xaydarova Nodirabonu Xayrullo qizi,

Ilmiy rahbar: **Axmedova Dildora Naildjan qizi**

Annotatsiya: Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasalarida oila masalalarini o'qitishning dolzarbligi, metodik yondashuvlari va o'quv dasturlarini takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar yoritilgan. Oila instituti jamiyatning asosiy bo'g'ini ekanligi ta'kidlanib, bu borada zamonaviy innovatsion metodlardan foydalanish zarurligi asoslab berilgan. O'quv dasturlari mazmuni, interaktiv va amaliy usullarning afzalliklari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: oila masalalari, oliy ta'lim, o'qitish metodikasi, interaktiv usullar, amaliy mashg'ulotlar, oilaviy qadriyatlar, jamiyat barqarorligi, o'quv dasturi.

Abstract: This article describes the relevance of teaching family issues in higher education institutions, methodical approaches and recommendations for improving educational programs. It is emphasized that the family institution is the main link of the society, and the need to use modern innovative methods in this regard is justified. The content of educational programs, advantages of interactive and practical methods are analyzed.

Key words: family issues, higher education, teaching methodology, interactive methods, practical training, family values, community stability, curriculum.

Аннотация: В данной статье описана актуальность преподавания вопросов семьи в высших учебных заведениях, методические подходы и рекомендации по совершенствованию образовательных программ. Подчеркивается, что институт семьи является основным звеном общества, и обоснована необходимость использования современных инновационных методов в этом отношении. Анализируется содержание образовательных программ, преимущества интерактивных и практических методов.

Ключевые слова: проблемы семьи, высшее образование, методика преподавания, интерактивные методы, практика, семейные ценности, стабильность сообщества, учебная программа.

Oila har bir jamiyatning asosiy ijtimoiy instituti bo'lib, uning mustahkamligi jamiyat barqarorligi va kelajagi uchun katta ahamiyatga ega. Shu bois, zamonaviy oliy ta'lim muassasalarida oila masalalarini o'qitish yoshlarni ijtimoiy, axloqiy va madaniy jihatdan shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Bu jarayonda o'qitish metodikasini takomillashtirish, innovatsion yondashuvlarni qo'llash va zamonaviy o'quv dasturlarini ishlab chiqish talab etiladi. Hozirgi globallashtirish davrida oila instituti turli ijtimoiy muammolarga duch kelmoqda. Ajralishlar sonining oshishi, oilaviy munosabatlardagi taranglik, ota-onalar va bolalar o'rtasidagi aloqa zaiflashuvi kabi holatlar bu sohani o'rganish va yoshlarni to'g'ri yo'naltirish zarurligini ko'rsatmoqda. Oliy ta'limda oila masalalarini o'qitish quyidagi maqsadlarni ko'zlaydi: Talabalarga sog'lom va mustahkam oila qurish ko'nikmalarini singdirish, Oilaviy qadriyatlarni targ'ib qilish, Oilaviy nizolarni hal qilish bo'yicha bilim berish, Oila masalalarida mas'uliyat hissini shakllantirish kabilardir. Oila jamiyatning asosiy ijtimoiy bo'g'ini sifatida uning barqarorligi va rivojlanishi uchun muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy dunyoda oila instituti turli murakkab muammolar bilan to'qnash kelmoqda. Ajralishlar sonining ortishi bu jamiyatda ijtimoiy barqarorlikka salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Oilaviy nizolar va aloqa muammolari oila a'zolari o'rtasida muloqot yetishmasligi muammolarni chuqurlashtiradi. An'anaviy oilaviy qadriyatlarning zaiflashuvi esa globallashtirish va modernizatsiya jarayonlari milliy va diniy qadriyatlarni yo'qotish xavfini tug'dirmoqda. Bu muammolarni bartaraf etish va yoshlarni sog'lom oila qurishga tayyorlash maqsadida oila masalalarini o'qitish zamon talabiga aylangan. Ushbu jarayonning dolzarbligini quyidagicha izohlash mumkin:

1. Yoshlarni hayotga tayyorlash:

Talabalar kelajakda oilaviy hayotning mas'uliyatini his qilishlari, oila qurishda to'g'ri qarorlar qabul qilishlari uchun zarur bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlari lozim.

2. Ijtimoiy muammolarni kamaytirish:

Oila masalalari bo'yicha yetarli bilimga ega yoshlar orasida ajralishlar sonini kamaytirish, oilaviy nizolarni konstruktiv hal qilish imkoniyati ortadi.

3. Milliy va ma'naviy qadriyatlarni targ'ib qilish:

Oila masalalarini o'rgatish orqali talabalar milliy madaniyat va diniy qadriyatlarni qadrlashni, ularni kelajak avlodga yetkazishni o'rganadilar.

4. Jamiyat barqarorligini ta'minlash:

Mustahkam oilalar jamiyatni barqaror rivojlantirishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Oila masalalariga e'tibor qaratish bu barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

5. Shaxsiy rivojlanishga ko'maklashish:

Oilaviy masalalar bo'yicha ta'lim shaxsiy hayotda muvaffaqiyatli bo'lish, muloqot va muammoni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Oila masalalarini o'qitishning dolzarbligi shundan iboratki, u nafaqat shaxsiy hayotga, balki butun jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, oliy ta'lim muassasalarida bu mavzuni chuqur o'rganish va zamonaviy o'qitish metodikalarini joriy qilish muhim ahamiyatga ega. Oliy ta'lim muassasalarida oila masalalarini o'qitishga mo'ljallangan o'quv dasturi yoshlarni sog'lom va barqaror oila qurishga tayyorlashga, ularning shaxsiy va ijtimoiy mas'uliyat hissini rivojlantirishga xizmat qiladi. Oilaviy qadriyatlar va ularning ahamiyati: Yoshlarni milliy va ma'naviy qadriyatlar ruhida tarbiyalash, oilaning ijtimoiy roli haqida tushuncha berishdir. Nikoh va uning huquqiy asoslari: Nikoh tuzish jarayoni, uning huquqiy jihatlari, ajralish muammolari va ularni oldini olish bo'yicha bilim berish. Oilada nizolarni hal qilish strategiyalari nizo paytida konstruktiv muloqot olib boradi stressni boshqaradi va oilaviy muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

O'qitish metodikasining asosiy tamoyillari

Tamoyillar	Tavsifi
1.Integratsiyalashgan yondashuv	Oila masalalari faqat ijtimoiy fanlar bilan cheklanib qolmay, psixologiya, huquq, iqtisod va pedagogika fanlari bilan bog'lab o'rgatilishi kerak.
2.Amaliy yo'naltirilganlik	Nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy mashg'ulotlar, muhokamalar, treninglar orqali talabalarga real hayotiy vaziyatlarda qaror qabul qilishni o'rgatish.
3. Individual yondashuv	Har bir talabani o'ziga xos shaxs sifatida qabul qilish, uning oilaviy qadriyatlari, turmush tarzi va dunyoqarashini inobatga olish.

4. Innovatsion texnologiyalardan foydalanish	Multimediya vositalari, interaktiv usullar va zamonaviy treninglar yordamida darslarni qiziqarli va samarali tashkil etish.
--	---

Seminar va treninglar oliy ta'lim muassasalarida oila masalalarini o'rgatishda muhim o'rin tutadi, chunki ular nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lash imkonini beradi. Seminar mashg'ulotlari talabalarni mavzu bo'yicha chuqur tahlil va muhokama qilishga undasa, treninglar ularda real hayotiy vaziyatlarda qaror qabul qilish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Treninglar va seminarlar quyidagi jihatlari bilan alohida ahamiyatga ega:

Interaktivlik: Talabalar faolligi oshadi, ular bilimlarni mustaqil izlash va o'z fikrlarini ochiq bildirishga o'rganadi.

Amaliyotga yo'naltirilganlik: Oila masalalariga oid turli muammoli vaziyatlarni tahlil qilish orqali talabalarda hayotiy ko'nikmalar shakllanadi.

Muloqot va jamoaviy ish ko'nikmalari: Treninglarda talabalar jamoada ishlash, muammolarni birgalikda hal qilish va muloqot strategiyalarini o'zlashtiradilar.

Shaxsiy rivojlanish: Seminarlarda shaxsiy mas'uliyat, oila qurish va nizolarni hal qilish bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lish imkoniyati yaratiladi.

Seminar va treninglar orqali o'rgatilgan bilim va ko'nikmalar talabalarni kelajakdagi oilaviy hayotga yaxshiroq tayyorlaydi, ularning jamiyatdagi oila instituti rivojiga ijobiy hissa qo'shishiga zamin yaratadi. Shu bois, bu metodlarni o'qitish jarayoniga kengroq joriy qilish ta'lim samaradorligini oshiradi. Oila masalalarini o'rgatish bo'yicha o'quv dasturlari mazmuni yoshlarni hayotiy muammolarni hal qilishga tayyorlash, sog'lom oilaviy munosabatlarni shakllantirish va jamiyat barqarorligini ta'minlashga qaratilgan. Ushbu dasturlar nazariy bilimlarni amaliy mashg'ulotlar bilan uyg'unlashtirgan holda ishlab chiqilishi lozim. Interaktiv va amaliy usullarning afzalliklari ko'p. Faollikni oshirib talabalar o'z fikrlarini ochiq bildirish va muammolarni mustaqil tahlil qilish ko'nikmalariga ega bo'ladilar. Nazariy va amaliyot uyg'unligi hayotiy vaziyatlarni modellashtirish orqali bilimlarni real hayotga tatbiq qilish imkonini beradi. Qiziqish uyg'otib treninglar, rolli o'yinlar va vaziyatli tahlillar dars jarayonini qiziqarli va samarali qiladi. Shunday qilib, o'quv dasturlarining mazmuni boy va keng qamrovli bo'lib, interaktiv va amaliy usullardan foydalanish orqali ta'lim samaradorligi sezilarli darajada oshadi. Bu yondashuv talabalarning nafaqat bilimlarini, balki oilaviy hayotdagi muhim ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Iqtisodiy mas'uliyat va oilaviy byudjetni boshqarishda esa o'laning iqtisodiy mustahkamligi uchun rejalashtirish va moliyaviy resurslarni boshqarishning ahamiyatini o'rgatadi. Bolalar tarbiyasining psixologik va pedagogik asoslari: Sog'lom oilada bolalarni tarbiyalash, ularning ehtiyojlari va rivojlanish xususiyatlarini inobatga olish ko'nikmalarini shakllantirish. Ushbu dastur nafaqat nazariy bilimlar, balki amaliy mashg'ulotlar, treninglar va muammoli vaziyatlarni tahlil qilish orqali talabalarni real hayotiy muammolarni hal qilishga o'rgatadi. Oila masalalari bo'yicha bilim va ko'nikmalar yoshlarning oilaviy hayotda muvaffaqiyatli bo'lishini ta'minlab, jamiyatdagi ijtimoiy barqarorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Natijalar va istiqbollari:

Oila masalalarini o'qitish orqali talabalar nafaqat nazariy bilimlarga ega bo'ladilar, balki amaliy ko'nikmalarni ham shakllantiradilar. Bu ularga kelgusida sog'lom va barqaror oila qurish, shuningdek, oiladagi nizolarni konstruktiv hal qilish imkoniyatini beradi. Zamonaviy oliy ta'lim tizimida bu yo'nalishni rivojlantirish nafaqat yoshlarning, balki butun jamiyatning ahloqiy va ma'naviy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Shu sababli, bu sohada tadqiqotlar olib borish va o'qitish usullarini yanada takomillashtirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Akhmedova, F. (2019). Oilaviy munosabatlar va ularning ijtimoiy ahamiyati. Tashkent: "Ijtimoiy Fikr" nashriyoti.
2. G'ulomov, N., & Mirzajonov, A. (2018). Oilaviy qadriyatlar va ularning tarbiyadagi roli. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
3. Rahmonov, X. (2020). O'qitish metodikasi va innovatsion pedagogik yondashuvlar. Toshkent: "Fan va ta'lim" nashriyoti.
4. Sherzodov, J. (2017). Oliy ta'lim muassasalarida interaktiv o'qitish metodlari. Toshkent: "Ma'naviyat" nashriyoti.
5. Karimov, D. (2016). Pedagogik texnologiyalar: Nazariya va amaliyot. Tashkent: "O'qituvchi" nashriyoti.